

hold, og jeg gjorde mig idetmindste Umage for at vise, hvad der efter min Mening er Tilfældet, at de Frihedsindbrømmelser, som skulle gives efter denne Lov, ikke lade sig forene med den bestaaende Tilstand. Der kunde nu ganske vist være megen Opfordring til at gaae ind paa mange af de Enkeltheder, som mine ærede Modstandere have udtalt sig over; men Tiden er saa langt fremrykket, at jeg ikke skal trætte Thinget dermed, og det kunde ogsaa kun lidet nytte, thi der er imellem mig og mine Modstandere en Forskjel i Grundanskuelserne; deraf komme alle de enkelte Misforstaaelser, og om jeg derfor forklarede mig nok saalange, vilde det ikke blive fuldt forstaaet eller forandre Noogens Overbeviisning. Det er en Forfatnings-sag med Hensyn til Kirken, hvorom det dreier sig, og ingenlunde om Troen eller Troesfriheden. Efter de Udtalelser, der herom ere faldne, efter hvad jeg ogsaa nok iforveien vidste var Stemningen her i Salen, og navnlig efter den høitærede Ministers Udtalelser finder jeg imidlertid, at der er Anledning for mig til at tage alle de i Betænkningen som Mindretallets opførte Endringsforslag tilbage, for at Sagen lettere og hurtigere kan finde sin Afgjørelse.

Da Ingen optog Mindretallets Endringsforslag under Nr. 2, 3, 5 og 9, vare de dermed bortfaldne.

Formanden: Rigsdagsmanden for Maribo Amts 3die Valgkreds har Ordet for en kort Bemærkning.

Varfod: Den temmelig alvorlige Bretteføttelse, jeg før til af Formanden, kunde jeg finde mig i, men jeg kan ikke saa ganske finde mig i den lignende Bebreidelse, som det lod til, den høitærede Kultusminister vilde rette til mig, og jeg maa derfor forsvare mig mod den. Han gav sin Fremstilling af, hvad der var kommet til ham paa rette Maade, men, som han troede, til mig paa urette Maade, og som jeg derfor ikke havde været berettiget til at bruge. Det lader til, at den ærede Minister ikke har husket det gamle Ordsprog: at en Hemmelighed er for En eller for To, men hvad Tre vide, veed hele Verden. Saameget

er vist, at da det, som jeg før udtalte, blev betroet mig af et Medlem af Udvalget, blev det paa ingen Maade betroet mig under Tausheds Øfte, og jeg troede derfor heller ikke at begaae nogen som helst Indiscretion ved atter at fremføre det (Tschering: Det er en Feil!), saameget mindre, som de ærede Herrer, der ere tilstede idag og vare tilstede for to Aar siden, ville mindes, at da bleve biskoppelige Erklæringer meget skarpt omtalte, ogsaa af den ærede Rigsdagsmand for Holbø Amt 2den Valgkreds (Tschering), uden at jeg saae eller seer, at der var nogen Forskjel paa disse Erklæringer og de nuværende. — Naar den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amt 2den Valgkreds (Krogsh) har forstaaet mig saaledes, som om jeg havde kaldt Menighederne confessionsløse, saa gjør det mig meget ondt; jeg troede dog, at den ærede Rigsdagsmand havde den Tillid til mig, at han kunde begribe, at jeg ikke kunde kalde Noget en Menighed, som jeg vilde kalde confessionsløst, bejendelsesløst. Nei, jeg sagde: Rigsdagen er confessionsløs, og netop derfor er den i kirkelig Henseende en saameget bedre Repræsentation for Folket, der har mange Confessioner, idet der allsaa er Haab om, at hver af disse forskellige Confessioner kan finde sin Udtalelse i den confessionsløse Rigsdag; Menighederne har jeg aldrig talt om som confessionsløse. Naar den ærede Rigsdagsmand for Odense Amt 1ste Valgkreds (Faber) siger, at her slet ikke er Tale om Troesfrihed, og jeg siger: Jo, her er Tale om Troesfrihed, saa har jeg eengang besvaret hans Uttringer i saa Henseende, idet jeg tillod mig at bemærke, at vi To, han og jeg, vistnok aldrig bleve enige om, hvad Troesfrihed er, og det er derfor meget naturligt, at han ikke kan gaae ind paa, at der er Tale om Troesfrihed, hvor jeg siger: Jo, der er! Med Hensyn til den sidste Uttring af den høitærede Kultusminister om det Forbehold, han havde ønsket at føie til Loven, skal jeg kun tillade mig den Bemærkning, at det gjør mig meget ondt, at han ikke har tilføiet et saadant Forbehold i al Almindelighed, istedetfor den Indstudsætning, der saa uheldigt er kommen ind i § 1. Havde han taget et almindeligt Forbehold, hvori han udtalte, hvad vi jo Alle vide eller bør vide,